

РЕШЕНИЕ

№ 644

гр. В., 29.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – В., IX СЪСТАВ, в публично заседание на
единадесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Деница Славова
при участието на секретаря Димитричка Д. Георгиева
в присъствието на прокурора М. В. С.
като разгледа докладваното от Деница Славова Гражданско дело №
20223100100494 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по предявените от **Р. Х.**, ЕГН *****,
гражданин на А., постоянно пребиваващ с РБ, с адрес гр. В., ул. „****
заместен в хода на процеса от **М. Р. Х.**, ЕГН *****, с адрес гр. В., бул.
„**** – негов син, на основание чл. 227 от ГПК, поради настъпилата в хода на
процеса смърт на ищеца, срещу **ПРОКУРАТУРАТА** на РБ искове да бъде
осъден ответника да заплати на ищеца сумата от **26 000 (двадесет и шест
хиляди) лева**, представляваща обезщетение за претърпените неимуществени
вреди (негативни емоции и страдания) и сумата от **2150 (две хиляди сто и
петдесет) лева**, представляващи обезщетения за претърпените имуществени
вреди (пропуснати ползи от загубен доход), всички резултат на незаконно
изпълнение на наложено наказание над определения срок или размер, а
именно в размер на 43 дни в повече от определеното наказание за периода от
07.10.2021г. до 19.11.2021г.

Претендират се и разноските за производството.

**Обстоятелствата, от които се твърди, че произтича претендираното
право са:**

В исковата молба се твърди, че ищецът е задържан на 07.06.2021г. от
служители на второ РУ на МВР В. и настанен в затвора В., съгласно
Разпореждане от 05.05.2021г по НОХД № 2625/2020г. ВРС 28 състав, с оглед

взетата мярка за неотклонение „Задържане под стража“.

Като подсъдим по НОХД № 2625/2020Г. ВРС 28 състав е осъден с Присъда № 260122/09.06.2021г. по НОХД № 2625/2020г. ВРС 28 състав. Обжалвал е присъдата пред ОС В., като е образувано ВНОХД № 864/2021г. по описа на ВОС, по което наказателно дело присъдата му е потвърдена.

На 05.10.2021г. Р. Х. депозира в деловодството на затвор В. молба с рег. №5748 от 05.10.2021 г. по описа на затвора В., с която уведомява началника на затвора, че на 09.06.2021г. по НОХД №2625/2020г. е осъден на 4 /четири/ месеца лишаване от свобода, както и че на 23.09.2021г. в съдебно заседание му е потвърдена присъдата, която изтича на 07.10.2021г. /погрешно е записано в писмото 29.09.2021г./. Въпреки това ищецът е освободен едва на 19.11.2021г. /видно от приложената служебна бележка на затвора В. ЗД 207/2021г. от 19.11.2021г. издадена на Р. Х./. Счита, че отговорността за изпълнение на наказанията носи Държавата чрез Прокуратурата на РБ, съгласно чл. 46, ал.2.т.4 от НПК.

Твърди, че е претърпял вреди, състоящи се в наранено човешко достойнство, стрес, безпокойство, болки, страдания, унижения, както и негативни емоции в следствие на прекомерното и незаконно лишаване от свобода.

Твърди още, че ищецът работи като водопроводчик на „частно“ на надник, като за периода от 07.10.2021г. до 19.11.2021г. има пропуснати надници в размер на 2150лв.

Ответникът в отговора си в срока по чл. 131 от ГПК, сочи, че исквете са допустими, но неоснователни и недоказани, както по основание, така и по размер.

Твърди, че ищецът е задържан под стража на 07.06.2021г. от съдебен състав на съдебната фаза, поради негово виновно поведение, изразяващо се в неспазване на вече определената по-лека мярка за неотклонение. На 09.06.2021 г. с присъда по горепосоченото дело му е определено наказание лишаване от свобода в размер на 4 месеца, което той е обжалвал пред Окръжен съд-В.. Жалбата е разгледана на 23.09.2021 г. по образуваното ВНОХД №864/2021 г. В съдебно заседание липсва искане от ищеца за изменение на мярката в по-лека. С решение №233/10.11.2021 г. въззивният състав е потвърдил присъдата на РС-В.. Влязлата в законна сила присъда, проверена от ОС-В., е изпратена за изпълнение на 19.11.2021 г., получена е за изпълнение в Районна прокуратура - В. на 19.11.2021 г., видно от щемпелите

по заверените за вярност копия от документи и веднага с постановление от 19.11.2021 г., прокурор е изпратил на затвора - В. за изпълнение и в същия ден на 19.11.2021 г. ищецът е освободен.

Увреждането е причинено поради изключителната вина на ищеца и обезщетение не се дължи. В условията на алтернативност твърдят, че е приложима разпоредбата на чл. 5 ал. 2 от ЗОДОВ и е налице основание обезщетението да се намали.

Сумата от 26 000 лева е прекомерна и не е съобразена със срока на незаконно задържане от 43 дни и интензитета на търпените вреди.

По отношение на претенцията за имуществени вреди, чийто размер е уточнен с молбата от 21.03.2022 г. на 2150 лева - пропуснати ползи от неполучен доход от трудово или гражданско правоотношение поради задържане над срока, определен от присъдата, считат, че е недоказана.

Възразяват срещу акцесорната претенция за мораторна и законова лихва.

В съдебно заседание ищецът поддържа исковете, моли за уважаването им и за присъждане на разноски.

Ответникът, чрез прокурор при ВОП, моли за отхвърляне на исковете.

Въз основа на събраните доказателства преценени в тяхната съвкупност и в съответствие с ГПК, съдът намира следното за установено от фактическа страна:

Срещу Р. Х. е внесен обвинителен акт за престъпление по чл. 216 ал. 1 от НК, като по същия е образувано на 06.07.2020г. НОХД 2625/2020г. на ВРС, 28 състав.

В хода на производството, доколкото Р. Х. не се е явил в с.з. от 24.02.2021г. и е нарушил взетата му мярка за неотклонение „подписка“, същата е изменена в „задържане под стража“. Взетата мярка за неотклонение е потвърдена по ВЧНД № 497/2021г. на ВОС.

С присъда № 260122 /09.06.2021г. Р. Х. е признат за виновен по повдигнатото обвинение и му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от четири месеца при общ режим. С определение от 09.06.2021г. е потвърдена и взетата мярка за неотклонение „Задържане под стража“.

С решение № 233 /10.11.2021г. по ВНОХД 864 /2021г. на ВОС, е потвърдена изцяло присъдата на ВРС по НОХД 2625 /2020г. на ВРС, 28 състав, постановена на 09.06.2021г. Решението е окончателно.

С постановление от 19.11.2021г. на прокурор при РП – В. е постановено освобождаването на лицето Р. Х.

Видно и от приложената служебна бележка, издадена от Затвора в гр. В., Р. Х. е задържан на 07.06.2021г. и освободен на 19.11.2021г. от Затвора в гр. В.

От показанията на св. Д. Б. П.: Инспектор по социални дейности и възпитателна работа на V група следствени в Затвора – В.“ от 1997 г., се установява, че същият познава Р. Х., тъй като той през 2021 г. е бил в групата за обвиняеми и подсъдими, за която отговаря свидетелят. Знае, че при него се е получило някакво разминаване между размера, който му е определен като присъда и престоя му в Затвора - В.. Лишеният от свобода твърдял при разговор с него, че размерът на присъдата, която трябва да излежи в Затвора – В., е по-малък и той дефакто надлежава. Свидателят му съдействал, завел го в деловодството на Затвора – В., където проверили документите и му казали към кого трябва да се обърне. Това, което си спомня е, че от администрацията на Затвора му обяснили, че докато не пристигнат никакви документи, те не могат да го освободят от мястото за лишаване от свобода. Доколкото има блед спомен, той не е желал да се обжалва тази присъда, а адвокатът му пожелал да обжалва. Р. ходил в администрацията на Затвора – В. минимум два пъти. Не е правил постъпки за преглед от психолог. Свидателят сочи, че няма спомен да е имало нещо анормално в поведението му, тъй като, ако е имало, той е щял да реагира. Няма спомен Р. Х. да се е почувствал по някакъв начин емоционално разстроен, не е констатирал да не се храни или да е унил. Той е прекалено спокоен, не е експанзивен. Приел нещата стоически.

Свидателят Р. П. Р.: служебно избрано джипи към Затвора В., не си спомня затворник на име Р. Х..

При така установеното от фактическа страна, съдът възприе следните правни изводи:

С разпоредбата на чл.2 от ЗОДОВ законодателят е предвидил възможност за ангажиране отговорността на Държавата за причинени на гражданите вреди от незаконни действия на органите на дознанието, следствието, прокуратурата и съда.

Съгласно Решение № 212 от 14.10.2016 г. на ВКС по гр. д. № 1402/2016 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят С.Ч., е проведено разграничение между фактическите състави на чл. 2 от ЗОДОВ, като е посочено, че след изменението на ЗОДОВ с ДВ, бр. 98 от 2012 г., отговорността за вреди от

незаконно търпени мерки за неотклонение "задържане под стража" и "домашен арест" над наложеното с присъда наказание "лишаване от свобода" е уредена в чл. 2, ал. 1, т. 1, пр. последно ЗОДОВ - държавата носи отговорност за дейността на правозащитните органи при всички случаи на лишаване от свобода в нарушение на чл. 5, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи. Съгласно чл. 5, § 1 от Конвенцията, прогласяващ правото на свобода и сигурност, никой не може да бъде лишен от свобода, освен по силата на постановена от съд присъда; за неизпълнение на законно съдебно решение или с цел осигуряване на изпълнението на задължение, предписано от закона; при законен арест или лишаване от свобода с цел да се осигури явяване пред предвидената в закона институция при обосновано подозрение за извършване на престъпление или когато обосновано е призната необходимостта да се предотврати извършване на престъпление или укриване след извършване на престъпление; при лишаване от свобода на непълнолетно лице въз основа на законно решение, за да се осигури надзор с възпитателна цел или с цел да се осигури явяване пред предвидената в закона институция; с цел да се предотврати разпространението на инфекциозни болести, както и на душевноболни лица, алкохолици, наркомани или скитници, както и при законен арест или лишаване от свобода на лице с цел да се предотврати незаконното му влизане в страната или на лице, против което се предприемат действия за неговото депортиране или екстрадиция. Извън посочените хипотези, всеки друг случай на лишаване от свобода е в нарушение на човешкото право на свобода и сигурност, поради което държавата дължи обезщетение за причинените вреди от незаконното задържане над наложеното с присъда наказание в съответствие с чл. 5, § 5 от Конвенцията. Когато лицето е търпяло временни принудителни мерки "задържане под стража" или "домашен арест" и това задържане не е могло да бъде приспаднато по реда чл. 59 от НК, то налице е деликт по чл. 2, ал. 1, т. 1, пр. последно ЗОДОВ - задържането е в нарушение на правото на свобода и сигурност, прогласено в чл. 5, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, съставена в Р. на 4 ноември 1950 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 66 от 1992 г.) (обн., ДВ, бр. 80 от 1992 г.; изм., бр. 137 от 1998 г.; попр., бр. 97 от 1999 г. и бр. 38 от 2010 г.). /Така и Решение № 310 от 29.10.2013 г. на ВКС по гр. д. № 1384/2012 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Б.Ц/

Следователно квалификацията на предявените иски е чл. 2, ал. 1, т. 1, пр. последно от ЗОДОВ.

Съгласно Решение № 52 от 14.03.2016 г. на ВКС по гр. д. № 4554/2015 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят М.П., с ТР № 5/2013 от 15.06.2015 г. по тълк. дело № 5/2013 г. на ОСГК се прие, че според чл. 7 от Конституцията на РБ държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Разпоредбата на чл. 2 ЗОДОВ също изрично определя държавата като длъжник по материалното правоотношение. Тя отговаря за причинените вреди. Съдът и другите правозащитни органи представляват държавата като процесуални субституенти. ЗОДОВ е едно от средствата за защита на предоставените от Конституцията права. Той е и едно от вътрешноправните средства за защита по смисъла на чл. 35, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи. Държавата не отговаря чрез съда по искове за обезщетение за вреди при наличие на влязла в сила присъда, с която лицето е било признато за виновно и осъдено на наказание по НК и по реда на възобновяване на наказателните дела е признато за невиновно и оправдано или административното наказание отменено. По чл. 2 ЗОДОВ държавата носи обективна отговорност за незаконно причинени вреди от дейността на правозащитните органи. Общата деликтна отговорност на държавата е за вреди от противоправно поведение на нейни служители, като вината им се предполага до доказване на противното, докато специалната отговорност на държавата по чл. 2 ЗОДОВ е за вреди от неоснователно осъществена процесуална принуда, която може да е процесуално законосъобразна, а вината е без правно значение. Характерът на отношенията при осъществяване на производството по НПК не винаги обуславя наличие на процесуално законосъобразна дейност на конкретното длъжностно лице или орган, причинител на вредата. След като според изричната разпоредба на чл. 4 държавата дължи обезщетение независимо от това, дали вредите са причинени виновно от длъжностното лице, то тогава наличието или не на вина е извън предмета на делото по искове с правно основание чл. 2 ЗОДОВ. При обективната отговорност се прилага принципът на риска, а не на вината. Когато е без значение дали увреждането се дължи на виновното поведение на длъжностно лице, то отговорността за вреди се поема от този, който е създал риска. При обвинение в извършване на престъпление рискът не е за съда, а за прокуратурата, на която е предоставена държавната функция по обвинение в наказателния процес.

Следователно надлежен ответник по иска е единствено и само Прокуратурата.

За успешното провеждане на иска, предявен на основание чл.2 ал.1 т. 1, пр. последно от ЗОДОВ, в тежест на ищеца по делото е да установи при условията на пълно и главно доказване, че по отношение на него е взета мярка за неотклонение "задържане под стража" и това задържане не е могло да бъде приспаднато по реда чл. 59 от НК от постановената присъда, както и причинените му вреди от неоснователното пребиваване в пенитенциарното заведение.

От доказателствата по делото се установи, че Р. Х. е задържан на 07.06.2021г. в Затвора в гр. В. по взета мярка за неотклонение „Задържане под стража“. Това се явява основаниято за задържане на лицето до датата на влизане в сила на решение № 233/10.11.2021г. по ВНОХД 864/2021г. на ВОС на 10.11.2021г. До тази дата не е налице влязла в сила присъда, която да бъде изпълнявана. Дейността по изпълнение на наказанието започва след влизане в сила на съдебния акт. Присъдата влиза в сила едва на 10.11.2021г. Към тази дата обаче влязлата в сила присъда се явява вече изтърпяна, поради разпоредбата на чл. 59 от НК, съгласно която времето, през което осъденият е бил задържан по взета мярка за неотклонение се приспада при изпълнение на наказанието лишаване от свобода. От датата на влизане в сила на акта на съда, мярката за процесуална принуда преустановява своето действие. Поради това до датата 10.11.2021г. Р. Х., се явява задържан на законово основание, а именно мярката за неотклонение „Задържане под стража“. Едва след датата 10.11.2021г. и до датата 19.11.2021г. /девет дни/ лицето се явява задържано без основание.

Съгласно трайната практика на ВКС, отговорността на ответника е за реално претърпени вреди, които следва да се докажат за всяко конкретно нарушение, а не само да се предполага настъпването им. /Решение № 117 от 12.02.2009 г. на ВКС по гр. д. № 6004/2007 г., I г. о., ГК, докладчик съдията Л.Р./. Обезщетението за вреди от деликт е за увреждане на неимуществени права, блага или правно защитими интереси. Когато се твърди причиняване на конкретни неимуществени вреди, съдът може да уважи исквете само при успешно проведено главно и пълно доказване на вредите и причинната връзка. В тежест на пострадалия е да докаже засягането на съответното благо. В този случай е в тежест на пострадалия да докаже всяко свое негативно изживяване /Решение № 38 от 7.03.2018 г. на ВКС по гр. д. № 2126/2017 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят В.Р./ Съдът е длъжен да прецени всички доказателства по делото и доводите на страните по свое вътрешно убеждение и в рамките на твърдените фактически обстоятелства, като всяка от страните

носи тежестта на доказване на фактите, от които черпи изгодни за себе си последици. /Решение № 13 от 3.02.2022 г. на ВКС по гр. д. № 1979/2021 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Е.В./.

От показанията на разпитаните по делото свидетели не се установява Р. Х. да е претърпял неимуществени вреди от пребиваването си в Затвора – В. от 10.11.2021г. до 19.11.2021г.: св. Р. П. Р. не си спомня затворник на име Р. Х., а св. Д. Б. П. няма спомен Р. Х. да е имал анормално поведение като да не се е храни или да е бил унил. Не си спомня Р. Х. да се е почувствал емоционално разстроен, тъй като той е бил спокоен по природа.

Не са ангажирани никакви доказателства и за факта, че Р. Х. е работел като водопроводчик на „частно“ на надник, нито за размера на надника, който той е получавал, нито за честотата на договорите, по които е полагал труд, нито за средния им размер. Не се доказва и същият да е бил ангажиран за процесния период с работа, която не е могъл да свърши поради задържането му за същия период.

Съгласно трайната практика на ВКС пропуснатите ползи следва да се докажат безспорно в процеса при условията на пълно и главно доказване, т.е. следва да е налице сигурност, че доходът, чиито размер се претендира, е щял да бъде получен, тъй като хипотетични вреди не се обезщетяват. Така в Тълкувателно решение № 3 от 12.12.2012 г. на ВКС по т. д. № 3/2012 г., ОСГТК, докладвано от съдиите К.Ю. и К.Е., се сочи, че при обезщетяване на вреди под формата на пропуснати ползи, трябва да съществува сигурност за увеличаване на имуществото на кредитора, която сигурност не се предполага. Тъй като пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, това предположение /за увеличаване на имуществото/ винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването. Пропуснатата полза е елемент от фактическия състав, пораждащ правото на обезщетение. Поради това и при липса на изрично установена в закона презумпция за настъпването ѝ, пропуснатата полза не се предполага, а следва да бъде доказана в процеса.

С оглед факта, че ищецът по делото не е доказал нито настъпването на имуществени вреди, нито настъпването на неимуществени такива, съдът намира, че исковете се явяват изцяло неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

Предвид изхода на спора и представителството на ответната страна,

разноски по делото не се присъждат.

Мотивиран от гореизложените съображения, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от **Р. Х.**, ЕГН *****, гражданин на А., постоянно пребиваващ с РБ, с адрес гр. В., ул. „**** **заместен** в хода на процеса от **М. Р. Х.**, ЕГН *****, с адрес гр. В., бул. „***** – негов син, на основание чл. 227 от ГПК, поради настъпилата в хода на процеса смърт на ищеца, срещу **ПРОКУРАТУРАТА** на РБ, истребува да бъде осъден ответника да заплати на ищеца сумата от **26 000 (двадесет и шест хиляди) лева**, представляваща обезщетение за претърпените неимуществени вреди (негативни емоции и страдания) и сумата от **2150 (две хиляди сто и петдесет) лева**, представляващи обезщетения за претърпените имуществени вреди (пропуснати ползи от загубен доход), всички резултат на незаконно изпълнение на наложено наказание над определения срок или размер, а именно в размер на 43 дни в повече от определеното наказание за периода от 07.10.2021г. до 19.11.2021г. , на основание чл. 2, ал. 1, т. 1, пр. последно от ЗОДОВ.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с въззивна жалба пред ВАпС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – В.: _____